

Bokmeldinger

Confession in Dialogue. A Survey of Bilateral Conversations among World Confessional Families 1959-1974. Av Nils Ehrenstrøm og Günther Gassmann. Tredje, reviderte og utvidede utgave. Kirkenes Verdensråd, Geneve 1975. 266 s.

Det er en samling informasjon om bilaterale samtaler i løpet av en femtenårsperiode som kunne oppvise flere av den slags enn noen tilsvarende epoke i kirkens historie. Selvsagt er bilaterale samtaler kjent fra kirkens tidligere historie, f. eks. mellom romerske katolikker og ortodokse (unionskonsilet Ferrara-Firenze) i senmiddelalderen og mellom luthersk og ortodokse og luthersk og reformerte på reformasjonstiden. Men fra slutten av 1950-årene er omfanget av bilaterale samtaler steget sterkt. Jeg har i Norsk Teologisk Tidsskrift 1973 pekt på at årsakene til dette bl. a. må være at katolikkene etter hvert er kommet aktivt med i det økumeniske arbeid, og at den multilaterale K.V.-økumenikk ikke har ført til så store konkrete resultater som mange hadde ventet og enda flere ønsket. Denne boken bekrefter min hypotese. Det er en tydelig stigning i bilaterale samtaler i slutten av 1960-årene da identitetskrisen i økumenikken begynte å gjøre seg sterkt gjeldende. Og enda mer

frapperende er den andel den romerskkatolske kirke har i de bilaterale samtaler. Av 46 bilaterale samtaler har katolikkene deltatt i 22, lutheranerne i 14, anglikanerne i 15, ortodokse i 10, metodistene i 4 og de reformerte i 6. – Det er påfallende at de kirkesamfunn som har vært registrert som mest statiske nå har deltatt i flere samtaler enn de presumptivt mer fleksible (reformerte og metodister). Refleksjoner av denne art, med utgangspunktet i den statistikk man kan hente ut av materialet, har redaksjonen ikke gjort seg. Men ellers skal redaksjonen ha ros for sitt arbeid. Dette er ikke overfladisk registratur, men et systematisk ordnet materiale som kan gi stoff til flere undersøkelser. Her er deskriptive beretninger om samtaler på verdensplan og på nasjonal basis, kartlegging av målene med samtalen og metoder. Og vi får bra oversikt over de temaer man har samtalt om. Det slår meg her på ny som lovende at forståelsen av selve evangeliet har vært hyppig drøftet, mens det er nedslående å måtte konstatere at dåpsproblematikken nesten har vært oversett. Det er symptomatisk at baptistene bare har deltatt i en av de 44 samtalen.

Til grunn for sin forståelse av hva bilaterale samtaler er, legger

redaksjonen følgende uttalelse fra Faith and Order møtet i Louvain 1971: «theological conversations undertaken by officially appointed representatives of two Churches, two traditions, or two confessional families, with purposes ranging from promoting mutual understanding to achieving full fellowship.»

En meget nyttig studiebok.

Nils E. Bloch-Hoell

Enhet och Frigörelse. Nordisk Ekumenisk Årsbok 1976–77. Utgiven av Nordiska ekumeniska institutet. Redigert av Lars Thunberg. Uppsala 1977, 175 s.

Årboken har fått nytt layout og har ikke tapt på det. Tallet på bokmeldinger av økumenisk litteratur har steget, og vi noterer dette som en fordel. Ellers er mønsteret det samme som i tidligere år, noe vi ikke skal beklage.

Artiklene konsentrerer seg om tre emner, *Nairobi 1975* (et balansert utvalg av synspunkter fra de nordiske land), Generalforsamlingen for Det lutherske verdensforbund i *Dar es Salaam* i juni 1977 og temaartikler om økumenikk i Norden. De siste behandler alle relevante temata, om enn ikke alle like fyldestgjørende. Når det gjelder emner som *nyreligiositetens utfordring til kirken og innvandringen som økumenisk problem*, er det tross all innsats i Danmark og Sverige ganske åpenbart at vi bare står ved begynnelsen endog til en kartlegging av problemene. – De økumeniske portrettene, John Tay-

lor og Johs. Aagaard synes veltrufne, skjønt det siste forekommer meg noe knapt og ikke fullt så provoserende som originalen. Dokumentasjonsavdelingen, resolusjoner fra Nairobi, er nyttig, og det samme er adresselisten. I den siste bør man snart ta konsekvensene av at «Ekumenisk krets» i Oslo i de siste årene bare har eksistert på papiret. På den annen side er Kontaktkretsen for kirkesamfunn i Norge uteglemt. Som vanlig en særdeles nyttig og velredigert bok.

Nils E. Bloch-Hoell

Kristus er Herre. Den Evangelisk Lutherske Frikirke 1877–1977, Norsk Luthersk Forlag, Oslo 1977, 486 s., ill.

Denne boken har ikke mindre enn femten artikkelforfattere. Fire av disse, Reidar Paulsen, Sverre Ringsby, Sverre Solberg og Tormod Hægeland har også sittet i redaksjonskomitéen. Fordelen ved de mange forfattere er åpenbart den at hver av dem får skrive om det som vedkommende har satt seg spesielt inn i. Det er i dette jubileumsverket i utpreget grad tilfelle med Hægelands artikkel om Brunlanes. Den bygger på en inngående studie som kom ut i bokform på Universitetsforlaget ifjor.

Men svakhetene ved de mange forfattere er også tydelig. Fremstillingen blir lett oppstykket og ujevn, og det kan bli både gjentakelser og uteglemt aspekter. Gjentakelser skjemmer avgjort ikke boken. Derimot må det sies at savnet av uteglemt synspunkter er meget følbart, særlig på to punkter: Fri-

kirken som *et hele* blir borte i skildringen av de enkelte menigheter. Frasset Frikirkens forhistorie og start får vi vite svært lite om dens historie. Det er lokalmenighetene som står i forgrunnen. Dette henger nok sammen med en viss svakhet i Frikirkens kirketenkning. Kirkens enhet synes å være et underbetont element. Det annet som jeg savner, er innslaget av historisk perspektiv og komparativt materiale.

Ellers er jubileumsboken gledelig lesning. Den er åpen og redelig og rommer atskillig av kirkelig selvransakelse. Det er ingen tvil om at Frikirken har gjennomgått en utvikling i sunn retning, ikke minst i det siste kvartsekel. Men på ett punkt er dens grunnpreg konstant. Frikirkens grunnleggere var misjonsmenn, og dens misjonsvilje er fortsatt rotekte og aktiv. Det kapittelet som vil interessere NOTM's lesere mest, er *Felles Ansvar*, sær-

lig avsnittene *Misjon ute og hjemme*, *Ytremisjon*, *Finnmarksmisjonen*, *Landsmisjonen* og *Israelsvirket*. – I de første årene støttet Frikirken Kinamisjonsforbundets (Misjonssambandets) arbeid. Idag arbeider Frikirkens misjonærer i Japan, Taiwan og Etiopia og støtter Israelsmisjonens arbeid i Israel. Kapittelet om Frikirkens misjon er skrevet av pastor Helge Gustavsen og er både velskrevet, informativt og skrevet med forståelse for nødvendigheten av å tilpasse kirkens livsytringer til de lokale forhold. Det er mitt inntrykk at Frikirkens misjonsansvar er bedre virkeliggjort i den tredje verden enn i Norge.

Frikirken har hatt bedre tilgang på misjonærer enn på menighetsprester i Norge, og de først nevnte er bedre utdannet enn prestene i norske menigheter. Jubileumsboken presenterer seg som en meget pen trykksak.

Nils E. Bloch-Hoell